

акумулюванні маркетингового потенціалу.

Таким чином, добре спланована і науково обґрунтована маркетингова стратегія сприяє залученню нових покупців, зростання популярності підприємства на ринку, поліпшення його репутації, і, як наслідок, зростання обсягів збуту та рівня використання потенціалу ринку.

Література

1. Вьюник О.Г. Разработка маркетинговых стратегий как инструмент повышения эффективности предприятия / О.Г. Вьюник, Е.Н. Шершенюк // Вопросы структуризации экономики. – 2009. – № 3. – С. 124-125.
2. Гелевачук З.Й. Концепція формування маркетингової стратегії розвитку підприємства / З.Й. Гелевачук // Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. – 2014. – Випуск 2. – С. 444-449.
3. Фатхутдинов Р.А. Стратегический маркетинг / Р.А. Фатхутдинов. – 4-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 352 с.

Андрій Грицишин

Тернопільський національний економічний університет

МЕХАНІЗМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СИСТЕМІ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Економічні, соціальні результати, ефективність поточної діяльності та перспективного розвитку регіональних господарств в умовах істотних змін стану зовнішнього середовища, регіональних ринків інновацій і капіталів в істотному ступені залежать від управління інвестиційними та інноваційними процесами в регіоні, що визначає темпи оновлення та модернізація основних засобів, створення і впровадження базисних і поліпшувачих технічних, технологічних і інформаційних нововведень з метою підвищення конкурентоспроможності продукції, послуг, переорієнтації сировинної спрямованості експорту на експорт оброблених галузевих складових регіону.

Зростання значущості інвестиційно-інноваційного процесу призвело до необхідності більш глибокого дослідження його сутності, змісту і форм взаємодії учасників даного процесу, пошуку шляхів підвищення його ефективності в умовах регіонального розвитку. В економічній літературі існує досить багато походів до визначення інвестиційного та інноваційного потенціалів регіону як самостійних понять і вивчення факторів, що впливають на них, але, в той же час, немає однозначного підходу до визначення інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону, чинників і методики його оцінки.

Суть інвестиційно-інноваційної політики регіону полягає в забезпеченні силами громадських механізмів інноваційно-відтворювального розвитку на базі використання конкурентних переваг регіону і, перш за все, завдяки нарощуванню його інвестиційного та інноваційного потенціалу. Існує безліч інтерпретацій поняття «потенціал» (від латинського «*potentia*» – сила, міць), яке визначається як «сукупність наявних засобів, можливостей у будь-якій галузі». У науковій літературі наводиться безліч різних визначень понять «інвестиційний потенціал».

Реалізація інвестиційного потенціалу має на увазі поряд з заходами, що забезпечують його формування та підвищення рівня, також і комплекс заходів по створенню умов його включення в реальний інвестиційний процес і процес ефективної реалізації через активізацію інвестиційного потенціалу. В цілому, інвестиційний потенціал регіону можна визначити як сукупну можливість власних і залучених в регіон економічних ресурсів забезпечувати при наявності сприятливого інвестиційного клімату інвестиційну діяльність з метою і масштабах, визначених економічною політикою регіону. Інвестиційний потенціал та інвестиційна привабливість регіону визначаються, в тому числі, і його інноваційною складовою. Під інноваційним потенціалом регіону слід розуміти сукупність науково-технічних, виробничих, технологічних, кадрових, інфраструктурних, фінансових, правових та інших можливостей

господарюючих суб'єктів регіону забезпечити сприйняття і дифузії інновацій. Інноваційний потенціал виражається в існуючих інноваційних проектах, що знаходяться на стадіях розробки та завершення, а також в інфраструктурі, яка є сполучною ланкою між усіма елементами розвитку інноваційної діяльності. В основі теорії інноваційного шляху розвитку економіки лежить поняття «інновація», під яким розуміється внесення в різноманітні види людської діяльності нових елементів (видів, способів), що підвищують результативність цієї діяльності. Отже, інновації – це загальноекономічна закономірність, двигун і спонукальний мотив прогресу суспільства у всій його багатогранності. По суті своїй інновація переслідує підвищення результативності та головна проблема полягає не тільки в пошуку нової ідеї, а й матеріального забезпечення інновації. Трактуювання терміну «інноваційний потенціал» різна і, як наслідок, відсутній єдиний підхід до його визначення.

Інноваційний потенціал регіону – це ступінь можливості (готовності) соціально-економічної системи регіонального господарства до здійснення інноваційної діяльності, що визначається ресурсною компонентою, що формується науковими, інтелектуальними, кадровими, фінансовими, техніко-технологічними ресурсами і забезпечує формування її інвестиційного потенціалу. Огляд можливих визначень понять «інвестиційний потенціал» і «інноваційний потенціал» дають можливість говорити про те, що реалізація регіональної інноваційної політики неминуче пов'язана з інвестуванням, тобто здійсненням інвестицій. За економічним змістом регіональні інвестиції – це частина ресурсів регіону, які свідомо вилучаються з споживання і вкладаються в розширення або модернізацію виробництва (нові технології, обладнання, методи організації господарської діяльності і т. п.) в розрахунок на отримання прибутку в майбутньому. Іншими словами, основною причиною для розвитку інноваційної діяльності в регіональному аспекті є необхідність об'єднання під єдиним управлінням інноваційної та інвестиційної функцій. Тому можна сказати, що інвестиційна політика та інноваційна політика є сукупними частинами ефективної регіональної політики, спрямованої на поліпшення інвестиційного та інноваційного потенціалу регіону та оптимізацію його розвитку та ставиться питання про те, що саме сукупний інвестиційно-інноваційний потенціал є основою розвитку регіону і всіх його сфер. Інвестиції виступають необхідною умовою і основним джерелом інноваційної діяльності. Досягнення високих конкурентних переваг і інноваційного результату залежить від збалансованості та взаємозв'язку цілей і завдань інвестування конкретних інноваційних проектів, засобів і практичних прийомів їх реалізації, обсягів капіталовкладень, відповідності потенціалів і організаційних дій суб'єктів єдиного інвестиційно-інноваційного процесу [1]. Таким чином, в найзагальнішому сенсі інвестиційно-інноваційний потенціал регіону можна визначити як сукупну можливість соціально-економічної системи регіону забезпечувати розвиток його інвестиційної та інноваційної сфер в цілях і масштабах, визначених економічною політикою регіону, що визначається ресурсною компонентою, що формується науковими, інтелектуальними, кадровими, фінансовими, техніко-технологічними ресурсами. Для оцінки інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону та його збільшення необхідно визначити умови та фактори, що впливають на інвестиційні та інноваційні процеси в регіоні. Найбільш значущими для оцінки інвестиційного потенціалу регіону є наступні фактори: ресурсно-сировинний (середньозважена забезпеченість балансовими запасами основних видів природних ресурсів); виробничий (сукупний результат господарської діяльності в регіоні); споживчий (сукупна купівельна спроможність населення регіону); інфраструктурний (економіко-географічне положення регіону і його інфраструктурна облаштованість); інтелектуальний (освітній рівень населення); інституційний (ступінь розвитку провідних інститутів ринкової економіки); інноваційний (рівень впровадження досягнень науково-технічного прогресу в регіоні).

Оцінюючи інвестиційно-інноваційний потенціал регіону і визначаючи шляхи його зростання, необхідно аналізувати чинники, що впливають на сукупний інвестиційно-інноваційний потенціал регіону. Серед цих чинників можна виділити: ефективність проведеної регіональної економічної і соціальної політики; інвестиційна та інноваційна

привабливість регіону; ступінь розвитку провідних інститутів ринкової інфраструктури (інвестиційної, банківської, страхової, торгової); наявність системи фінансування наукових розробок і венчурних фондів; умови існуючої податкової системи, в т. ч. наявність податкових пільг і можливість отримання інвестиційних податкових кредитів; рівень інвестиційного та інноваційного ризику в регіоні; умови для залучення іноземних інвестицій; розвиненість матеріальної і науково-технічної бази; нормативно-законодавчі умови в регіоні, в т. ч. обмеження антимонопольного, патентно-ліцензійного законодавства; наявність і умови системи державної підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності; трудовий та інтелектуальний потенціал регіону та наявність кваліфікованих кадрів; фінансовий потенціал регіону, прибутковість і рентабельність його підприємств, прибутковість бюджету території.

Розглянувши різні підходи до виділення факторів, що впливають на інвестиційно-інноваційний потенціал, можна відзначити, що тільки при детальному вивченні кожного з факторів, що впливають на інвестиційно-інноваційний потенціал регіону, можна досягти його сталого інвестиційного та інноваційного розвитку. У підсумку можна сказати, що активізація інвестиційного-інноваційного процесу є одним з найбільш дієвих механізмів соціально-економічних перетворень і зумовлює стійке функціонування регіонів, підвищення їх економічного і соціального потенціалу. Взаємозв'язок і взаємозумовленість інвестиційних та інноваційних процесів в системі розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону піднімає проблему розгляду цих понять не ізольовано, а сукупно, і обумовлює необхідність трактувати інвестиційну та інноваційну політику як єдиного напрямку фінансової політики регіону. Центральна роль у майбутньому процвітанні регіону належить інноваційним інвестиціям, що підвищують продуктивність праці і вкладеного капіталу. Розвиток інновацій здійснюється в умовах накопичення нових знань, створення і продуктивного використання нових технологій.

Література

1. Захарченко, В. І. Динаміка інвестиційно-інноваційних процесів у нестабільному середовищі [Текст] : монографія / В. І. Захарченко, М. О. Акулюшина ; Одес. нац. політехн. ун-т. - Херсон : Олді-плюс, 2013. - 211 с.

Анатолій Гулей

«Українська міжбанківська валютна біржа», м. Київ

РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЯК СКЛADOVA РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Останніми роками зміни, що відбуваються в площині фінансових відносин за кілька останніх десятиліть, набувають особливо швидких темпів. Стрімкі глобалізаційні процеси світової економіки, з одного боку, створюють нові можливості щодо фінансування реального сектору економіки, а з другого – посилюють загрозу поглинання фінансової системи країни із слабким фінансовим сектором. Відомий український економіст В. Базилевич зазначає: “В умовах трансформаційних перетворень економіки фінансовий ринок практично набуває рис потужного джерела інвестиційних ресурсів, забезпечуючи ефективне акумулювання коштів та економічно доцільне задоволення інвестиційного попиту економічних агентів на ресурси як коротко, так і довгострокового характеру” [1, с. 5].

Державна політика у сфері підвищення ефективності функціонування фінансового ринку України повинна включати єдиний збалансований комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стабільності та стійкості фінансової системи, ефективний контроль руху фінансових потоків, раціональне використання фінансових ресурсів. Торкаючись пріоритетних напрямів державної фінансової політики, слід забезпечити ефективність ринкової інфраструктури, зокрема, особливу увагу необхідно приділити розвитку сегменту фінансових інструментів фінансового ринку, підвищити ефективність облікової системи, ефективно протидіяти спекулятивній практиці біржової торгівлі.